

Erik Molin

Humor från Vollsjö

GLADA FRENNINGE

Erik Molin

Reinhold Lindman

STATENS JÄRNVÄGARS 100-ÅRS
JUBILEUMSRESA, JULI 1956

av Sven Olsson

Pris 3:— kr.

H U M O R

från

V O L L S J Ö

-X-

GLADA FRENNINGE

STATENS JÄRNVÄGARS

100-ÅRS

JUBILEUMSRESA

JULI 1956

-X-

En Frenningebo

H Ä R A D S B O L A G E T

Nya moderna hus har byggts på Kastensberget i Vollsjo. ...

Den nuvarande generationen får nog inte uppleva att någon jordbävning eller översvämning kommer att förstöra Kastensberget. Ej heller den vackra idyllen väster om samhället, långt ner omkring ån. Att Häradsbolagets kontorsbyggnad blev placerad i Vollsjo var inte underligt. Vollsjo är nästan centrum i Färs och Frosta härader om man skådar gränserna på kartan. Tre sekreterare har varit bosatta inom nuvarande storkommun, där voro de födda och uppfostade, nämligen herrar Riksdagsman Mårten Trulsson, Starrarp, Riksdagsman Nils Olsson, Säljaröd och Dir. Davin Frenning, alla med adress Vollsjo.

Regleringen av brandskadeersättningar har man inte hört något nedsättande om för nämnda bolag.

Det fanns ett brandstodsbolag som kallades det gamla, det skulle väljas brandstodskommitté inom varje rote inom kommunen varje år å kommunalstämma på 1890-talet.

I slutet på förra århundradet uppstod en eldsvåda i norra delen av färs, detta var på våren. Det var sträng åska vid tillfället. Åskvädret blev den skyldige, men vid den tiden på året är det brist på hö och halm. Det sades man och man emellan, att nu hade väl denna person slut på vår-fodret. Brandstodskommittéledamöterna skulle på våren i sina rotar gå från gård till gård och utföra brandsyn. Brandkrok och vattentunnor skulle vara på sin plats, och i prima skick.

Det hände hos en odalman, f.d. fjärdingsman att det befanns tumtjockt blanksot i öppna skorstenen, den skulle borttagas snarast möjligt. Han frågade synemännen om de hade tändsticker med sig. D.

Dagsverken för denna syssla var inte avlönad, men fri servering erbjöds och togs. Det var brukligt att nyblivna lantbrukare blev invalda i kommittén, och skulle taga sitt gesällsprov.

ELEMENTARSKOLA I VOLLSJÖ

Det har funnits elementarskola i Vollsjo redan år 1888. Den startades av familjer på Vollsjo torg, deras barn var elever där. Dessutom ungdom från nejden däromkring av dem som ville hava mera vett i klubban. Bland de första kullarna var en yngling från Albo härad, Burelycke var hans hembygd. Han kom till läroverk, och till följd av goda betyg, sökte och erhöll plats som rektor Nils Bure i Skurups Lantmannaskola. Elementarskolan i Vollsjo har skiftat mycket, startades ånyo, och var besökt av ortens ungdom. Den sista terminen var år 1930.

OM FÄRS OCH FROSTINGAR

Att färsingarna hade något att säga om frostingarna tror jag inte. Innevänarna i båda dessa härader, voro ju som en person, på skämt yttrade att de voro ju fåladsbönder ihopa.

Det var en huvudman i Färs härads Sparbank som påminde en odalman i gränsen till Frosta att de var ägare av mycket pengar i Långaröds socken. Han svarade helt ärligt: A ja, ska vi nu svälta här uppe, så behöver vi åtminstone inte frysa.

ETT 70-ÅR GAMMALT VAD PÅ BROMSENS
RESTAURANT SOM ÄNNU EJ FÅTT SIN LÖSNING.

Det var en Garvare S i Frenninge som på-
stod och spådde att Vollsjo kyrka skulle
falla omkull först. En järnvägsinspektör J
sade tvärtemot att Frenninge kyrka skulle
falla först. Vadet gällde en extra fin bra
supé hos restauratör Broms som blev inbju-
den som hedersgäst.

Innan supén började, upplyste vadhållarna
hedersgästen om att betalningen för supén
skulle erhållas då vadet blev uppklarat. Kyr-
korna står ståtligt kvar, och likviden för
supén skulle erhållas men är och förblir
uppklarad. Vadhållarna och hedersgästen vilar
tryggt under kyrkohallen.

PATRON O. H. FLYGARE Å VOLLSJÖ GÅRD

1896 - 1918

Flygares far, Hans Flygare, moderns namn
var Boel. Familjens barn var sex söner, Anders,
Per, Ola, Nils, Karl och Måns, uppfostrade i
tukt och herrans förmaningar, utan barnbi-
drag. De kom tidigt i förvärvsarbete utan
nåmnvärd skolgång i sina unga år.

O. H. Flygare blev ägare till en fastighet
vid Vollsjo torg, där han idkade åkerirörel-
se, ombyggde sin bostad tidsenligt och bygg-
de stallar. Hästhandel tillhörde rörelsen.

Omkring år 1885 köpte han av Clas Eksteen
Vollsjo gård, all jorden norr om Vollsjo järn-
vägsstation, försålde tomter å båda sidor ga-
tan till stationen.

År 1896 såldes Vollsjo gård på exekutiv
auktion i Sjöbo, till Länsman A. F. Montan,
Björnstorp, Albo härad. Efter auktionen körde

Flygare med till Lövestads hotell. Dessa båda
herrar blevo där överens om att överlåta kö-
pekontraktet på Flygare till samma pris som
Montan inropat gården för i Sjöbo. Montan låna-
de Flygare 12,000:- kr. till handelskapital
emot revers, som Montans kusk Hans Andersson
bevittnade.

Montan var en karl som kommit sig upp från
en ringa början till en stor affärsman, jämte
sin tjänst som länsman i Albo härad. Alltid
när han fyllde år, det var den 25 mars, och var
man i Frenninge by vid middagstid den berörda
dagen fick man skåda ett ekipage med en stor
spettkaka vid Flygares sida i baksätet, med
rask takt, mot Montans hem bestående av 8-kantig
tegelmurad gård med en ända inkörselport.

Kusken Ola Cesar körde med dragonhästarna
och två stora blodhundar med tungan ur munnen
springande vid sidan. Då Flygare kom in på
Montans kontor uttryckte han sig: Får ha äran
gratulera Befallningsmannen, lycka till ännu
i många år, men jag vill omtala för Befallnings-
mannen att idag har jag inte så ställt att
jag kan betala räntepengarna. - Fick till
svar "Va säger Du karasena, jag lagsöker dig
i morgon." Flygare fattade sig kvickt: "Ursäkta
Befallningsman jag har pengarna med mig."
Sedan blev det födelsedagsfest som förr om
åren. Ut i kommunala livet var Flygare inte alls
intresserad, men ut i Frenninge Mejeristyre-
lse var han disponent. Ordföranden fick anmärkning
av revisörerna att styrelsens protokoll voro
mycket knapphändiga. Året efter skulle ordför-
anden bättra sig med att skriva protokoll
vid varje sammanträde men fick vackert betyg.

Va sitter Du och skriver och raspar för:

Ett ord är ett ord.

Du är en riktig näbbhök.

Din far var snällare än Du!

Nämnet Flygare, Zerman, Bagevitz härstammar från Drabanternas namn från Karl den tolvtes tid, då han kom hem med sina trupper från södern. En god vän omtalade detta för patron Flygare. Han svarade: "Det har Du nog rätt i, Du läser ju så mycket."

Inför Färs Häradsrätt, var Flygare instämd för övervåld mot en djurskötare, men svarade själv inför rätten, att han använde endast vad man kallar nödvärn och i sammanhang härmed yttrade han att det var usla lagar i Sverige: "Man får inte försvara sig förrän man är halvt ihjulslagen."

Träffade man Flygare i telefon och frågade hur det stod till med patronen, blev svaret: "Det går med bry och besvär."

En broder Måns Flygare, var innehavare av Lövestad hotell, ringde en dag till brodern på Vollsjögården och talade om att det hänt en ryslig olycka därute idag.

Va säger Du?

Jo, det är en person som blivit skjuten vem sköt honom?

Jo, det var jag!

Va säger Du påg?

Var det någon som såg det?

Ja en.

Va säger Du - skjut den också!

Då Flygare på våren 1918 sålt Vollsjö gård, blev det lösöreauktion på alltsammans. Omedelbart därefter köpte han Magleberg med djur och lösbo vilken gård han bytade emot Tuvelund i Hänge. Inköpte sedan Hänge Nygård. Flyttade därifrån till Graneberg. Inköpte Ryssgård och arrenderade Fränningegården. Inköpte Kronofogdegården i Araskoga. Innehade handelsaffär i Oderup något år. Han var även ägare av hotellet i Löberöd.

EN VOLLSJÖFÖRFATTARE

Piraten Fritiof Nilsson, var ende sonen till en välfröjdad järnvägsinspektors familj i Vollsjö, och han nämner sig själv i sina historiska böcker som en i högsta grad odygdig son, han var med och upptäckte och utförde alla möjliga pojcksträck.

Till läroverket i Lund var han inskriven, och började, men i den staden trivdes han inte, utan tog bondpermission. Han tog hyra till Afrika men kom sedan hem igen brunbränd. På järnvägspererrongen spötserade en välgödd målare förut bosatt i Stockholm. Han frågade Piraten hur det var därnere i Afrika. Jo, blev svaret "Det är en hel del svarta därnere som vill målas vita."

Piraten är en kunnig man, han har väl hört ordstävets: att arbeta är att straffa. Hans författaregeni ligger honom varmt om hjärtat, och har väl läst den boken där som var skrivet: "Att den som lögn dristeligen talar han skall inte undslippa."

En bibliotekarie omtalar en gång att av lögn fanns det tre sorter:

Riktig lögn.

Förbannade lögn.

Och statistik.

Genom sin stora författareförmåga är Piraten känd i många världsdelar och han säger liksom den mannen som gick på Vallarums bräck, han föll i vattnet men kom upp igen och riste sig efter badet med kläderna på och sade högljutt: "Låt någon svensk man i Sveriges land göra detta efter."

En känd svensk förf. diktade en vers så lyd. Ty jag svär, punchen är, bästa ämnet för mitt snille.

FRENNINGE BY SOM INDUSTRIORT

Om man kommer landsvägen från Vollsjo stationssamhälle till Frenninge, var det första man observerade här, Garveriet.

Var hästarna i bra kondition så var det mödosamt att komma med ekipaget lyckligt förbi. Ibland måste kusken gå vid sidan om hästarna och lugna ner dem, Garverilukten var sådan, att hästarna stegrade sig och ville vända om. Det var ett tjugotal arbetare i Garveriet, och det ändrades och byggdes alltid. Det var ett stort företag på den tiden.

En landsfiskal hade ett ärende dit till en arbetare. När denne återkom till sitt arbete, frågade kamraterna honom vad han ville. Jo, blev svaret, "han hade en syster och tyckte vi gärna kunde bli svågrar.

Längre upp fanns en bro, kallad Nyvångsbro, det var en meter hög brygga på båda sidor vilken var av ekplank. På våren då det var islossning var vägen på båda sidor som en 100 m. bred sjö. Nu är vägen och bron ombyggda och upphöjda. Slitbanan på vägen är av gatsten och vattenflöde förekommer inte numera.

Ett stycke österut därifrån ligger södra Vattenmölla. Vid vindstilla, vid jultiden var det stor tillströmning att köra dit och få julmjölet färdigt i god tid. Vattenmöllan hade vid jultiden högsåsong, den är numera inte i brukbart skick.

Nästa industri var urmakare Grönvall. Hans hustomt var och är nr 15 i Frenninge. Han anlätades då Dalaklockorna togo sig oöfverlig semester. Han hämtades med skjuts och när han insmört Dalaret med Anders Hansskans gåsaflott, pickade han till permedinken och

så varade det ett år framåt med tidens ur. Urmakeriet gick bort med Grönvall. Fru Grönvall var behjälplig med festliga tillfällen och festerna var alltid hemma i de långa böningshusen med många rum. I familjen fanns tre flickor som var sömmerskor och var de första som uppträdde klädda i hattar när det var dans i Härderupshult. Där om är ingenting att säga, någon skall vara den förste.

Nästa företag var mejeriet i Frenninge by ikringbyggd gård på nr 7. På västra gaveln, utemot vägen intogs mjölken från skjutsarna. Mejeristen, pappa Jöns Hansson kom med söt mjölken från Alestad varje dag. Han körde med en stor fux av ardenerras. Pojkarna kallade honom "Björnen". Mejeriet tog slut år 1894 då Frenninge andelsmejeri började sin verksamhet i augusti samma år.

Ägaren till Mejeriet hade sina husdjur i gården. En gång hade en fargalt brutit sig ut ur stian, till och med en söndag och var nära att smutsa ner kläderna till folk som varit i kyrkan. Då tillkallades mejerskan som hjälpte till att köra in kräket i sin box.

Nuvarande affären mitt för det forna mejeriet är byggd till flera gånger. På västra sidan fanns spannmålsmagasin. Havren såldes på den tiden, den skulle kastas och det upptäcktes att mitt i högen var förvarat lådor med öl och porter, som var tillhanda då arbetet var som bäst igång. Direktör Davin kom ut och inspekterade arbetet, riste med nycklarna i byxfickan och uttryckte sig så: "löjtnanter, löjtnanter."

Direktören hade, som han själv omtalade ofta gått med säcken. Var affärsman ut i fingerspetsarna, hämtade själv sina varor från Vollsjo station, körde med treårshästar

som han köpt, fostrade dem bra och sålde dem när han ägt dem ett år.

Det var också försäljning av bier här till 72 öre pr dussin. En släkting tog också hem den varan och konkurrensen kom igång, den såldes av honom för 60 öre pr dussin. När direktören blev ägare till den nyheten nedsattes varan till 48 öre pr dussin. Ölet på den tiden var nästan lika starkt som brännvinet är nu i dessa dagar.

Åt väster i byn fanns ett krukmakeri, det bedrevs efter den tidens mening i stor skala. En lantman från Klamby kom med extra fin lera när det behövdes. Verkmästaren, vars namn var Kylberg skulle godkänna leran, detta gjordes också i vanliga fall. Där tillverkades små, stora, och låga "Sätt" att kyla sötmjök uti. Blomterkrukor och mycket annat, även lek-saksgods som sonen Gustav skänkte bort.

I samma byggnad ut till gatan i norr fanns Rothsteins affär som han själv betjänade, där var starka grifflar, grova som blyertser, de var bra att "fibsa" med, mot de klena grifflarna. Han var en stor och tung ungar, men hade hushållerska tidvis. I bondgården vid bron, var på norra längan uthyrd en lokal till småskola och på lekplatsen var ett "Göingesaxverk" infäst på loglängan, det användes vid tröskning men även som leksak till småskolebarnen. Den gården brann ner till grunden pingstdagen vid sekelskiftet. Kvällen innan hade det varit dans å dansbanan nedanom bron. Där var lugnt, och allting gick vackert och hyfsat tillväga. Byns ungdom voro samlade där. Lemonadförsäljning fanns också, det var beställt två lemonader till ett bord i terrängen, de kom inte på en bra stund. Den som beställt kom fram till Anna Zept och frågade om det inte fanns serverings-

flicka. Anna svarade: "kors i alla mina dar, har man hört på att fäladsbönder vill ha serveringsflickor." Odalmannen som ägde gården hade alltid många småttring att servera, det är inte något att skriva om men kan omtalas.

Förbi bron bode barnmorskan och i samma hus var skrädderi. Där fanns någon gång tre gesällar och en läropojke utom mästaren som varit i krigstjänst och enligt egen utsägo i trevligt sällskap, presenterade sig som Sveriges ståtligaste skräddare. En av hans läropojkar hade för en förmyndelse blivit kommenderad att be mästare om förlåtelse, men uppfattade tillsägelsen fel och uttryckte sig sålunda: "vill mästare be mig om förlåtelse".

På gatan mot norr i nästa hus bodde en mössskräddare Winblad. Han arbetade själv, och på den tiden köptes skog på auktion. Det var Ek, som skulle rothuggas och barkas, men barkbunkarna blev inte stilla i skogen om nätterna, den som flyttade barken blev upptäckt och bekände. Hans två flickor måste gå till Östrby och köpa ett stort kopparkrus brännvin som förtärdes bland barkbunkarna och när gästerna fann tiden inne, höjdes en skål för "booken" det var öknamn på honom som flyttat barken. En gång kom en man som stannade något in till mössskräddaren och skulle köpa en mössa, blev tillfrågad vilket nummer. Han svarade, det kan jag inte säga men jag har huvudet med mig.

I nästa hus fanns en familj Smith, det var industrimänniskor hela familjen. En gång hade de skräddaren i huset som på den tiden reste omkring i gårdarna och arbetade. Då utbrast morsan i huset när det var måltid: Söta mjölken och rena rågrödet Oh, vad de äter. Sonen Anders Smith var en mångsysslande man. Cykel

hade inte skådats i nejden, men Anders tillverkade själv en med två meter högt hjul framtill och ett halvmeter högt baktill. Han kunde köra med den och blev mycket beundrad för sin uppfinning. Allt kunde han tillverka och laga. På grustakten finns ett hus, där var en sadelmakare Per Pettersson boende. Varje marknad i Vollsjo var han där och sålde hästgrimmor, skakelremmar m.m. Han var synlig på långt håll med sina persedlar och klädsel. Han omtalade mycket som hänt och skulle hända, om det var sanning hälften var det storartat. Han var ett bra lexikon, när han var i bondgårdarna och lagade seldon. Han hade en bror, guldsmed Gustav Pettersson på nr 18 i Frenninge som tillverkade silverklockkedjor och det sades av honom att det var domedagskedjor. Han hade en dotter Maria som var lärarinna i byn.

I samma hus på norra sidan bodde en strykerska hos sin mor. En hund fanns i huset, den var så gammal och tung av vällevnad, så den kunde inte gå, men leva skulle den så länge som möjligt. Grannarna hade mycket nöje av den stora omtäksamheten om det kära djuret, många sade att det var sprittande gallet att ha en så gammal hund.

Uppe på backen åt väster bodde en snickare Möller som körde sin jord med två rödbrokiga kor. Det var ett nöje för byns ungdom att vara med om sådana körslor över ån, helst när kvigorna skulle tämjäs. I byns närhet fanns flera ekipage med kor som dragare, det var fräga om tålmod och gott om tid.

Där nu Nils Månssons skola byggdes år 1932 har varit en kringbyggd bondgård med inkörspört från väster. Stallarna var på västra längan och gödselhögen var belägen åt väster, där skolpojkarernas små bollar föllo ner under

deras lek på rasterna. Men ingen klagade på hygien på den tiden. En arg hund matades med överblivna smörgåsar som kom in till honom genom plankväggen springor. Allt var nöje med små spektakel.

Mitt emot skolan bodde Dragon Karl Tell som varit på väg som inkallad då det hotades med krig på Sleiswig Holstein. Han kom aldrig dit men talade om upplevelserna på väg dit och omigen. Tell var mångsysslare, köpte kalvar och slaktade, de kostade fem kr. styck. Han hämtade många själv på det sättet att han satte ena handens fingrar i munnen på kalven och så gick han vackert med. En kalvfjerding kostade 4:25 pr styck och fick hänga på ryggen ihopbunden på väg till köparens hem. Tell hade en fux unghäst som hade blivit slagen på ena höften så han var sned på bakdelen. Men ändå kom Tell till Kivik om kvällen och om morgonen var sillen i bara vagnskorgen till salu i gårdarna och husen till billigt pris pr val många gånger till 25 - 50 öre. När ekipaget satte igång uttryckte han sig: "På torsdag kommer jag igen med sill om jag lever, annars kommer jag med torsk."

En gång hade Tell med Per Olssons stutar kört hem rothuggsknutor. De sprängdes och spillrorna kom flygande in i skolsalen genom fönstren. En skolpojke fick sår i huvudet. Tell kom in i skolsalen förskräckt ropande, "hur hårt tog det?" Hans fru Kerstin blev en gång förärad ett skålpund malet kaffe av doktorrinnan Wirgin men hon svarade hennes jungfru "men vad i hela världen är det du kommer med, det är ju snus, jag snusar ju inte". På tal om doktor Wirgin som bodde i Frenninge by så var det en skjutsbonde som skrev en räkning för skjutsar till Vollsjo station så lydande:

Räkning år 1896.

1896 Ner med doktorn	1:- kr.
Upp med doktorn	1:- "
Upp ö. ner med doktorinnan	2:- "
Summa	4:- "

På dragontorpet intill Tells bostad bodde en toffelmakare, hans namn var Kryger, han tillverkade fruntimmerstofflor så skapade att de kunde användas både som vänster och höger-toffel det var detsamma vilket. Lådet räckte inte mer än över tårna, det var modellen på den tiden. Sonen Olof sydde bollar som var bra, helst då det var mycket sand i dem, för då kändes det bäst var de träffade.

Utt däröver landsvägen bodde en mångsidig man Nils Westlund. Han var den som förvarade Frenninge bys byahorn, det är förkommet och ingen vet var det har fått sin viloplats. Westlund hade det förtroendet att blåsa i hornet då det skulle kastas snö av vägen från Vallarums gräns till Vollsjöes gräns vid "Vä- varehuset". I hornet skulle blåsas då det utbrutit eldsvåda i nejden. Det användes också vid årets bystämma då byns angelägenheter ordnades och det var något festligt. Westlund var även anlitad som tandläkare. Någon gång fick en frisk tand åka ut istället för den angripna. Sexman var han också, ett ansvarsfullt förtroende tillika jägare och hans jägarehistorier var dråpliga.

En fastighet nr 11 var snickare Nils Andersson ägare av. Han var Byggmästare om sommaren stora fina byggnader var han mästare för. Allt hans arbete var förstklassigt. Om vintrarna tillverkade han fina, prima möbler som ännu i denna dag pryder sin plats, lika bra som möbler från den finaste möbelfabrik.

Han hade två a tre arbetare i sin tjänst året runt.

En fastighet nr 12 har alltid kallats Tornbergs, där var på sin tid spritförsäljning och förtäring på stället. Den gamla gården blev bertriven och utskänkningen blev indragen då nya byggnaden blev färdig. Fastigheten köptes på 1880-talet av en odalman där var uthusbyggnad, häst- och kostall, plats för anhörigas hästar vid kyrkobesök. Han hade aldrig varit i någon snickarelära, men på gamla dagar idkade han svarveri, tillverkade vackra stolar m.m. Hinnen som varar i många år.

Elever i Elementarskolan i Vollsjö var boende hos honom, därav en släkting som fick sin plats som rektor på Folkhögskolan i Skurup, namnet var Nils Bure.

Intill den fastighet som nu omtalats fanns ett bageri. Ägaren därav körde, som det omtalats ända ut till Dalby och sålde bröd. Det var på den tiden då det fanns grindar mellan lantbrukarnas ägor, pojkar voro villiga att stå till tjänst och öppna dem och som uppmuntran fick de en bulle för besväret. I familjen voro två pojkar som växte upp i god förmaning. En var bagare m.m., en var tusenkonstnär i allra högsta grad, var målaregesäll hos en mästare i Sjöbo, var förste man som målare vid restaureringen av Övedsklosters slott. Han var en mycket begåvad ungar, läste mycket, var musikalisk, hade en beundrandsvärd handstil och var även författare. På hans tid var poesiböcker mycket modernt som födelsedagspresent och han författade här följande verser:

Små äventyr det har vårt liv beständigt
av äventyr man mötes var minut
Men inte är det därför vårt att mi. sta
modet

och se ledsen ut.

Det är både det första och det sista
ordet jag vill säga dig.
Stjäl inte spegeflask
för Du får så smorda lommor.

Vill Du bliva lycklig och vandra på rosor
Älska din man och sy på hans hosor

Mycke mera kunde uppräknas om honom. Han
var inte den som klagade på något. Uttryckte
sig mången gång så: "Jag är slagen till slant.
En gång då han fyllde år yttrade hans mor
"Jag har inget att skänka Dig idag Rein-
hold, men det vore roligt om Du ville bliva
snällare till nästa år."

Även bageriets veranda utåt vägen gick
sitt öde till mötes, på så vis att den ald-
rig reparerades, utan tidens tand drog den
omkull och allt i huset försvann för vinden
konstnärliga målningar, många voro till att
observera målade på båda sidor och de voro
mycket eftersökta men försvann nattetid av
därav intresserade personer. Huvudsaken kom-
ma i god tid. Där som inte är någon åklagare
behöver inte vara någon domare.

En smal gränd norr om nr 10, fanns ett par
hus som Frenninge bykassa skulle hava årlig
jordskyld av, men det har uteglömts på sena-
re år, det var två kt. årligen. Två tanter bod-
de i det ena huset, namnen voro mor Jansson
och mor Knölke.

Ett hus var bebott av skomakare Lantz.
Ville man ha nya skor sydda utav honom fick
man beställa dem ett år i förväg. Han sydde
bra och kunde sätta "knirk" i dem så det hör-
des när han kom. Han var en mycket originell
man och hade alltid lustigheter att berätta.

Ett dragontorp intill var bebott av träsko-
makare J. M. Karnot, han var också magasinsskarl
hos spannmålshandlande David jämte hans löjt-
nanter. Havren kastades då med träskoffer.

Vid kröken av vägen intill ån bodde en må-
lare A. Kryger. Hans fru Anna målade men Anders
stod för namnet. På den tiden hade inbyggarna
i byn var sin livgås. På våren då isen stop-
pade i bromynningen gick vattret in i huset
där målarens gås låg på ägg så högt att bal-
jan med gåsen simmade. En gång hade en ansjo-
visburk med grönfärg blivit utvältad, han
påstod att där var färg för 10:- kr.

Går vi uppåt vägen mot Vallarum i Lügen-
heten till vänster bodde på 1880-talet barn-
morskan. På västra gaveln fanns då en privat-
småskola. En termin fanns det fyra flickor
och en pojk. Där räknades, lästes och sjöngs,
mest frälsningsarmens sånger. Lekplatsen var
den trekantiga ängen "Tuas plätt".

Strax öster om var en diverseaffär. Inneha-
varen hette Broms och efterträdde av en
Gräns. En slaktare hade sin rörelse där, han
var försäljare och körde ut med sina varor
i bygden. Hans fru var mycket anlitad då nå-
gon kommit till olycka eller var sjuk, hon
var till mycket nytta. På platsen är nu rökeri
och ett fryshus är placerat där.

På en gård norr om nr 24 bodde en odalman
som på lediga stunder byggde fioler, utan
någon undervisning i fackskolor, så industrin
var inte efter om man får säga så. Numera
köpes allting färdigt.

Uppåt åt landsvägen fanns en smedja där
fina vagnar tillverkades och kom ut i mark-

naden. Med tiden blev det utförsäljning av lantbruksmaskiner. De fick betyget att de höll alltid utom när de nyttjades. De som körde maskinerna så de blevo söndriga var riktiga lusborstar.

Mitt över vägen på nr 26 bodde korpral Frantz. Det huset är det alltid två ägare till och har bytt ägare ungefär 10 gånger på 70 år. Det är äldre människor som ägt det på gamla dar.

Frenninge Andelsmejeri började sin verksamhet den 1 aug. 1894. Det var mycken strid om var det skulle byggas. Meningen från början var att det skulle byggas på nr 7 nere i byn, men för att Andrarums leverantörer skulle komma med blev platsen bestämd och köpt på nr 23. Det har grävts flera brunnar men nu är vattenfrågan löst. Kolskjutsarna betalades men ihopkörningen av is skedde av leverantörerna i 20 års tid.

En gång kom en fru från nr 32 Frenninge med två stycke is i sin fina kanna från Starrarps damm. Efter detta blev isningen bort ackorderad. Mejerirörelsen hoppas man kunna fortsätta ännu många år framåt.

Längst bort på Frenningeområdet på nr 27 köptes en tomt och där uppfördes ett Tempelarehus där man höll nykterhetsmöte. En musikalisk familj var hyresgäster. Där ordnades med basarer och dans i många år och ungdomarna roade sig av hjärtans lust.

Huset köptes senare av Frenninge kommun och inrättades till Epedemisjukstuga och en tid efter omändrades det till ålderdomshem. Många har där i lugn och ro fått sluta sina dagar. Nu är det lämnat för detta ändamål och

nu skrives det om att det passar bra till vandrarhem.

När man färdas mot Frenninge kyrka, norr om Nils Månssons skola, finns en spetsig grön äng kallad på den tiden "Tuas plött". Varje midsommarafton kläddes majstång av nejdens ungdom, där dansades och var ungdomens mötesplats. På den tiden stormade ungdomen dit, de hade spatserat, inte som i dessa dagar då de åker omkring i bil i hela Skåne och inte stannar förrän bilen krockat och sällskapet intagits på lasarett, eller ännu värre äkt in i evigheten. Tiderna förändras och människorna sammanledes. En odalman sade:

Man får följa med tiden ty tiden är ond.

I bondgården intill kyrkan var kyrkstall för kyrkobesökarnas hästar. Efteråt serverades kyrkkaffe av gästfria odalmannafolket. Någon tid efter blev ett kyrkstall byggt.

Frenninge kyrka blev ombyggd som gamla människor uttryckte sig "det torra året 1868". Den framträder mycket ståtlig mitt på fyrkantig kyrkogård. Den blev utvidgad åt norr omkring 1900-talet och ytterligare åt öster 1927.

Den äldre prästgården var belägen norr om kyrkan och blev förstörd genom eldsvåda den 30/5 1724 samt återigen den 17/1 1743. Genom branden förstördes nästan hela kyrkans arkiv. Den fyrkantiga gamla prästgården uppbyggdes år 1750 under kyrkoherde Olof Palms tid. Nya prästgården byggdes 1922 på tomt å boställets område.

Kantorsbostaden var obebolig då ny kantor tillträdde platsen. Kyrkostämma beslöt att gamla bostaden skulle rivas och nybyggnad på

samma plats utföras. Det blev verklighet år 1913. Kostnaden för nya fina bostaden var endast 13.000:- kr. Uthusbyggnaderna är nu borta och där är nu en präktig parkeringsplats. Området däromkring har fått ett mycket vackert utseende mot när seklet var ungt. Många kan minnas det om de tänker nog efter.

Om man till vänster på gamla vägen kommer om Tells backe, vrider åt norr vid gamla stenbron kommer man till "Klemmedakilla" som den kallades. Där var året om extra fint och gott vatten. Sedan kommer man till ännu en smedja, där fick lärpojarna börja sköta blåstäljen och smida hästskosöm. På backen norrpå fanns en Brytestuga där karlarna prövade sina krafter då linet på hösten skulle brytas. Det var fråga om att skaffa poäng på det sättet och det var skoj. Strax ovanom backen bodde en orgeltrampare. Han sade till kantorn en dag "Den salmen spelade vi bra". Va, svarade kantorn "spelar Du också". Hans namn var Ola Ohlsson och hos honom bodde en man Blinde Johan som fyra gånger om året besökte Vollsjo marknad. Hans bön där var dessa ord: "Varen beskedliga go vänner. Skänken en blinder stackare en liten slant, som alltid vandrar i mörker och aldrig får se dagens ljus här på jorden." Han kunde vägleda sig själv på det sättet att han räknade stegen ner till byn och så hade han sin långa käpp till hjälp. Han öppnade också grinden vid huset för ungdomen då de om sommarkvällar besökte nöjesplatsen i Härderupshult.

Uppe i Klöverskulle bodde Per Nilsson Walt. Han var kyrkovaktmästare och måste mitt i natten ner till kyrkan och elda, men var

inte alls mörkrädd. Han hade klockringningen på sin lott, en medhjälpare var med uppe i tornet, han tog fel på nedgången, kröp bort till ljudluckorna och hade benen utanför kanten men i sista ögonblicket hjälptes han till rätta nedgången. En gång som sägner berättar hade kantorns bock kommit upp i tornet. När klockorna sattes igång blev han rädd, hoppade ut igenom ljudhålet och i fallet bröt han benen. Det var det sista hoppet.

- X X -

TVÅ ÄLDNINGAR I SLUTET PÅ FÖRRA ÅRHUNDRADET

En äldre bonde, enkling, lämnade sitt lantbruk till dottern och svärsonen. Under sin tid som lantbrukare hade hans granne, en bagge olovligen kommit in till hans färdjord, genast fick grannen besök av N.N. med raske steg, och ordern var den att baggen skulle hämtas hem genast. Grannen tyckte det var trevligt att se N.N. i sådan fart, och svarade helt skojigt. Det var roligt att se de gamla benen kunna grönka han hade aldrig sett honom så kvick som denna gång, de voro uppfödda som habbosöner och hade utbytad tankar förut och Du-bröder från barnben. N.N. som byggherre till sitt eget hus, han hade köpt järnplåt från rivningshus i Ystad. Började uppe vid takåsen och spikade dem fast neråt, tänkte aldrig på att takvattnet kom direkt in under plåten och ner på loftet. Det felet skulle avhjälpas med smörjning av trätjär. Mannen skulle själv utföra det arbetet med påföljd att hans vita helskagg blev en ände tjärklump som dottern måste klippa bort

N.N.hade många märkvärdiga egenheter.När det var politiska möten i Nyvång begärde han en stol med orden: Jag är arbetad man, jag behöver sitta.

Ystads Allehanda utgavs på den tiden tisdag, torsdag, lördag. På nyåret kom N.N. och delade ut exemplaren till de tre delägarna i bolaget han hade själv en andel. Det var nöje att tala med den julagubben Felixdagen.

En äldre utländsk fru Schele kom och bodde hos N.N. en ångre tid, uti hans trädgård inreddes en lya till fru Scheles "Grys" så uttalade hon ordet, som hon hade köpt på våren och skulle föstra under kommande sommar, han var kopplad med ett broderat halskoppel vid ett äppelträd i trädgården. Fru Schele var på vandrande fot varje dag och utav fruarna i bygden köpte hon rågsiktemjöl till sin Grys, hans namn kan vara detsamma, men han växte till i tyngd i all sin överflöd av godbitar. Så blev det tid att förvandla Grysen i klingande mynt, många spekulanter gjorde sina bud. Till slut blev det en arrendator till 1/32-dels hemman den verkliga högstbjudande.

Grysen hämtades och var en fin julagrys, men likviden kom aldrig till fru Schele, men hon hade ärende att i alla gårdarna komma att beklaga sig över förlusten. Priset skulle varit 50 öre kilot levande vikt. Det var det nyaste nytt den julen.

Spellorror och därtill hörande spektakel och skålmstycke har funnits i alla tider och kommer att fortsätta. Fordomdags då gömdes inne i trogna hjärtan vänners minne Nu då allting är på tok gömmer man dem i en bok.

Uti förra tider när gödsel utkördes på trädan, förekom det att en av jungfrurna på bondgården, skulle sönderslå gödsel med grep efter utkastandet av gödseln av kuskarna. En frisk, hurtig jäntha hade den lotten en förmiddag. Hon tyckte det skulle vara bra med förmiddagskaffe. I sin lilla hjärna funderade hon på att inbilla fru Hanna Trägård som bodde i ett torp intill trädan, att en stor hök kom och tog en höna och flög in i Wielotten med den. Ack utbrast Hanna Trägård. Oh milde tid min stora blåa höna hon vägde som en gås. Efter en halv timmes tid kom jantan tillbaka och bekände sin synd med orden: Ack Mor Trägård, det var bara som jag skoja, så visste jag att Mor Trägård bjöd kaffe i all glädje för den blåa hönans återkomst.

På vårarna blev Hanna Trägård sängliggande sjuk. Fruarna i hennes hemaby fick veta detta, kom och hälsade på, och hade många sorters god mat och lämnade till sjuklingen, när en tid hade gått kom bättring, och ordet gick i byn att äggen kläcktes och små kycklingar fingo se dagens ljus, och Hanna kunde själv på sommaren gående uträtta sina butiksärende.

Husman Anders Trädgård körde sitt jordbruk med sina båda röda kor. När det var rötmanadstid kom korna med redskap och kusk hem till husen, ställde sig i skuggan det var fri cirrus att skåda.

När hasselnötterna i Wielotten var mogna och skulle skördas om söndagarna voro ortens drängar törstiga, de gick in till Hannas dotter Silja och blevo serverade av den nyaste sötmjölken.

Till Tejeriet i Frenninge by 1892 kom en äldre man körande från Alestad att lämna da-

gens sötmjolk, en söndagsmorgon var manlig ungdom ute på gatan och behagade att lägga stora gråstenar uti slädan. Mannen hade inte inte krafter att välta dem av slädan utan de fick åka omigen i oskadat skick. Det var billigt skoj men det blev aldrig åtalat. Densamme mannen behagade att gå ut till vagnsportens låga tak på norrsidan att sova middag en varm sommardag. Hans fru saknade honom, hon var sträng mot honom, upptäckte var han placerat sig. Med en lång tåckekepp till hjälp kom han fort ner på Guds gröna jord att arbeta för födan igen.

En äldre man som bar namnet Hans hade lämnat detta jordiska. Gravölet var anordnat i hans hem. Under gästernas närvaro därstädes uttalade hans änka: Ack, så mycket mat har här aldrig varit i Hansas tid, och han får inte en ända bit.

En yrkesidkare var på besök i ett välordnat fint hem. Då han kom därifrån träffade han en god vän som frågade hur han trivdes där. Jo, är man sittande på en stol och man reser sig upp, river man alltid ner något, så mycket var upphängt på väggarna.

Efter ett fint kalas blev en gäst därifrån dagen efter tillfrågad vad han tyckte om festen. Jo, det var så trångt inne i salen så det kom spritglas ut genom fönstret langanes ut i trädgården, jag hade nära fått en snaps men så slog de ut den för mig.

På ett silverbröllop hölls många tal. En kusin till värden i huset skulle också låta höra av sig. Bland andra lyckönskningar kom det även fram att hade Du min gode vän väntat och ställt till med detta i fem år så kunde du firat det trettioåriga kriget.

På samma fest spelades om mynt, spelet kallades för knack. Värden på stället var med i gänget, och hur det gick till blev han bet på trumfess. Med detsamma blev det bestämt att trumfess skulle få ett spel.

En småbrukare i slutet av förra århundradet hade fått smak på äkta tuggtobak. En stång, insmord och glansig så lång att det kunde slås två knutar på den, så lunda blev det en bra buss, stor som en kaffekopp. Det var prima slädföre och mannen var ute och åkte, spottade ut bussen slutligen. Bakom kom en annan man körande i det vackra slädföret och kån man tro sagan att han körde på bussen och välte med sin fina kana.

En husbonde sade till sin fru en vårdag, jag har inte så brottom idag så jag kan gå upp till N.N. och byta liggägg. Med äggkorgen i handen kom han till den bestämda platsen och framförde sitt ärende. Värden på stället tog korgen, gick ut till hushållerskan i köket, men fick ett nekande svar, Det går inte, här finns inte ett ägg i huset. Värden sade då, Det betyder inte något. Ser- vera oss kaffe, det skedde, starkt kaffe förtärdes under munter stämning. Det blev uppbrott men utbyte av liggägg efter den berömda hönsstammen blev det inte ty samma ägg kom hem igen. En glad e.m. var gången. Utav småspektakel var detta ingenting att förstöra vänskapen med.

Vid slutet av 1800-talet levde en mycket märkvärdig man, hans namn var Måns Andersson, han var änklings, var mycket religiös och många ideer rann upp i hans lilla hjärna. Han fick en gång rättighet att hålla andaktsstund i Frenninge kyrka, var närvarande

vid många jordfästningar. Bland annan sysselsättning åtog han sig att förmedla giftermål, och ett stående arvode var 100 kg. råg och en rökt flasksida som avlämnades till honom när bröllopet var bestämt.

En f.d. infanterisergant, hans namn var Erik Molin, var bosatt i godtemplarehuset. Skulptör av första klass, kunde naturtroget av en björkbit avbilda vilken person som beställdes. Dagen efter var han en färdig nötknäckare. Många sådana såldes i hela Sverige och även i utlandet, de var mycket eftersökta. En gång blev han tillfrågad varför har du alltid långstövlar på. Jo, blev svaret, "När man får långstövlar på, är man strax klädd. Han och hans tre döttrar voro mycket musikaliska. Många voro de fester då Molinska musiken roade gästerna, och det var nöje och trivsel bland ortens ungdom, utan bilresa genom hela Skåne.

Det var en tid, inte så många årtionden tillbaka, då det fanns en man i storkommunen, som besöktes och rådfrågades om mångahanda sjukdomar och många fick hjälp av honom för sin sjukdom. Han kunde också, som det sades återställa tjuvgods.

En person åtog sig, att för en god vän uträtta ett ärende till honom. Inkommen blev han tillfrågad: Hur gammal är du? Frågan blev besvarad sanningsenligt, Ja så du ser inte ut till att vara så gammal. Mannen gick efter en halv liter brännvin, du kan slå upp en sup till oss, du ser bättre än jag. Sedan detta var uträttat kom flaskan på sin plats. Sedan visades i finrummet presenter från familjer som fått hjälp till sina anhöriga under mannens mångåriga verksamhet med botandet av mänsklighetens åkommer.

Det hände sig en f.m. då detta seklet var ungt, att vid jultiden en lantbrukare inbjudit sin mjölkusk på lunch. Under måltidens intagande tillsammans ingicks ett vad, att om mjölkkusken kunde ensam förtära en fetgris på 100 kg. levande c:a 65 slaktad, på trettio dagar, så skulle lantbrukaren skänka honom grisen. Det blev diskussion om detta vad en lång tid men om det blev verklighet med vadet förmåller inte historien.

1856 - 1956

Statens järnvägars Jubileumsresa - Rundtur 100
Reseskildring med början den 26 juni 1956.

Från Vollsjö kl. 06.49

I Eslöv mottogs jag av Källis Edvard Andersson från Trelleborg och dotterson Bo, 12 år, från Eslöv 07.32 anlände Hässleholm 08.10. Marsch till Göingekonditoriet där morgonkaffe intogs. Sammanträffande med en bekant till Andersson. Från Hässleholm kl. 10.38 över Veinge, Halmstad till Göteborg där extra sittplatsbiljetter, vilka var nummerade, inköptes. Herrn i luckan frågade om det var rökare, men inte om någon i sällskapet var snusare. När Kalle snusade använde han en liten silversked.

Resan från Göteborg företogs med snabbgående rälsbusståg över Trollhättan, Åmål, Kil till Falun, vidare över Rättvik runt Siljans sköna stränder till Mora, vidare till Orsa med ankomst vid ettidan. Intet rum att uppbringa. Fullt dagsljus hela ti-

den. Passagerarna fick inte sitt- och liggeplatser i vantsalens soffor och bänkar. Att ligga hårt skall vara bra för någon slags sjukdom. På morgonkvisten besågs samhället. Intogs förtäring varefter avresa från Orsa kl. 09.56 mot Sveg. Passerade helvetesfallen där tåget stannade på bron 45 m. över vattnet /fallhöjden 30 m./. Passerade inlandsbanans högsta punkt vid Gråtback 524 m. över havet. Vi åkte förbi många storartade och fina platser som naturen satt sin prägel på. Detta kan inte beskrivas, det måste ses.

Vi kom till Östersund på eftermiddagen och fick rum i sista minuten å Hotell Linden. Bo och jag marscherade med raska steg till resebyrå vid stortorget där vi köpte biljetter till Frösöns rundtur kl. 18.00. Bo måste springa efter resällskapet och bussturen började med gaud i högtalaren som kungjorde om alla de större sevärdheterna från forntid och denna tid. På sista delen av rundturen hade vi den äran att få se Vilhelm Pettersson-Bergers storartade villa Sommarhagen med mycket stor samling av konst. På ön fanns minnen från ett gammalt läroverk. Mycket märkvärdigt. Utsiktstornet Stocka Titt tilldrog sig vår uppmärksamhet. Kyrkan på Frösön påminde om mycket gammal kultur och allt var mycket sevärt.

Torsdag den 28 juni intogs kaffe och smörgåsar på järnvägsrestaurangen kl. 06.00 varefter avresan norröver började kl. 06.43. Färden från Östersund, där vi i fjärran väster skådet fjälltopparna, snöhöljda och imponerande, gick över Hötting, Dorotea - över allt småskog, insjöar och vattendrag med enastående natur - till Volgsjöfors där vi var vid 12-draget och mottogs av f. lantbrukare AugustvHenriksson fosterfader till Anderssons

svärson Östen Jonsson. Här blev vi mycket hjärtligt mottagna och blev bjudna på en härlig lunch. Bland rätterna serverades en fisksort som hette harr och som fångats av Henriksson i Volgsjön vilken är ett bihang till Ängermanälven och som ligger blott ett stenkast från gården. Lantbruket innehöll 48 tunnland varav mest skog. På gården fanns en häst, fem kor /fjällkor utan horn/, två grisar men inga höns. Det var för långa och kalla vintrar för att dom skulle trivas. Kraftfodrets pris var för korn 55 öre och hönsfoder 56 öre. Traktor och mjölkmaskin fanns. Uthusen särskilt rena och prydliga. Boningshusen var försedda med värmeledning, badrum m.m. och rostfritt i köket. Allt modernt. Vi ringde till Vilhelmina och beställde rum på hotell Lappland. Från Volgsjöfors station, som var bemannad med platsvakt, reste vi kl. 15.00. Vi träffade en bekant till Andersson, F. banm., yhr som upplyste att Vilhelmina kommun omfattade 79 kvadratmil. Vi besåg samhället och hade god utsikt över Valkfjället med sina snömassor. I Östersund såg vi Oviksfjällen och Hoverberget samt på avstånd Åreskutan.

Fredagen den 29 juni reste vi från Vilhelmina kl. 11.20 sedan vi intagit lunch. I Vilhelmina var vacker natur. Kyrkan av plank låg på ett högt berg. Samhället hade brunnit för en del år sedan varför byggnationen var ny och modern med undantag av ett tjugotal stockhus som undgått branden. Dessa härrörde sig från den tid då församlingsborna tre gånger årligen kom till kyrkbyn där dom uppehöll sig i veckor.

Färden gick sedan över Storuman, Arvidsjaur Jokkmokk, Porjus till Gällivare. På dessa platser kunde man se de storartade kraft-

verken som överallt utbyggdes till att alstra mera kraft. En mängd renar syntes i fjällen. Vid passerandet av Jokkmokk kom frågan fram om hur det stavades till fisk-sorten harr. Det förordades till slut att det vore bäst att skriva tjugo r. Frågan om hur många k det skulle stivas till Jokkmokk. En kvick dam i sällskapet svarade att det nog var bäst med att även här skriva tjugo k. Före Jokkmokk passerades polcirkeln och tåget stannade här, liksom vid Harsprång, c:a 5 min. Strax före Jällivare passerade vi en snöhöljd fjällsträckning /Dundret/. Vi anlände till Gällivare kl. 23.40 och fortsatte till Kiruna.

Under resan Gällivare - Kiruna hade vi förmånen att skåda midnattssolen kl. 00.15 som då uppträdde som ett stort eldklot över bergstopparna. Gömde sig sedan bakom molnen ett tag men framträdde kl. 00.40 i sin fulla glans. Ett skådespel som inte kan beskrivas utan som måste ses. Detta var lördagen den 30 juni. Framkomna till Kiruna blev det c:a 4 timmars uppehåll innan färden ställdes mot riksgränsen. En herre förtydligade platserna dit vi borde gå under vårt uppehåll. Först gick vi till Folkparken där vi hade en ståtlig utsikt över omgivningen, däribland Gråbergen med sina massor av obruten järnmalm. Från schakten som sträckte sig in under en intilliggande insjö, lastades malmen automatiskt i vagnar om 40 - 50 st. Transporten av malmen till Narvik företogs i tågsätt om 65 - 75 vagnar dragna av 2 el-lok. Vi tog en promenad i malmberget Lousavare som ligger strax utom samhället. Gamla träkyrkan i samhället besågs liksom även samhället i övrigt. Därefter ställdes färden till väntsalen som var uppvärmd och där resenärer vilade ut

på bänkar och soffor. Resan fortsatte. Komna till Abisko påsteg ett antal utländska fjällvandrare som via Narvik skulle fara till Lofoten. Under resan passerades mellan Kiruna - Narvik 49 tunnland, överbyggda snöskydd inberäknade, varav 19 på Svensk sida och 30 på Norsk sida. Vi voro nu i Norge. Narvik besågs. En beundrande natur med snöhöljda fjälltoppar in på staden. Malmavlastningen vid krossen pågick och automatisk lastning på fartyg kunde man se på avstånd. Alla byggnader i staden var i prima skick och allting i god ordning. På torget, som var i storlek som torget i Vollsjo, var rest en staty som benämndes "Frihetsgudinnan" och som avtäcktes kl. 15.00. Konstnären hade för statyn betingat sig 200.000:- kr. av staden jämte 100.000:- kr. av okänd givare. Kostnaderna för den storartade anläggningen, med springvatten och mycket vackra huggna stenpartier, fontän med el-ljus i botten hade kommit upp till ett pris av 750.000:- kr. Festen hölls på lördagen för de visste att där skulle komma många utlänningar. Det regnade så vackert. Sedan blev det en prima middag på restaurangen mitt emot statyn.

Avresa från Narvik kl. 21.46. Tågresan genom Norge var en upplevelse. Snöhöljda fjälltoppar på ena sidan - brådjup på andra. Passerade Rumbacksbukten med några äldre småstugor, antagligen kvarlevor från den omskrivna rallartiden, såg en skynt av tyska fartygsskroven i fjorden.

Söndagen den 1 juli kl. 01.00 kom vi till Kiruna. Disigt väder. Tur var att det inte var så varmt i järnvägsvagnarna. Under tåguppehållet företogs rakning och allmän uppsnyggning vid fullt dagsljus. God plats i vagnarna. Resenärerna slöade och trivdes.

Hyfsat och trevligt folk var vi kom. Ankom till Gällivare kl. 04.00 och avreste därifrån kl. 06.34 då resan började mot Boden dit vi anlände vid 8-tiden. Hyrde rum och telefonerade till hotell von Platen i Stockholm och beställde rum till den 3-4 juli. Intog kaffe och smörgåsar. Besåg kyrkan, ävensom Vasa kyrka som låg närmare Svenska gränsen. Tillbaka till Haparanda. Genomströvade staden upp till kyrkan vilken är delvis av trä, delvis av sten. Besåg invaldmonometet från första världskriget. Såg vattentornet som är en kopia av Trelleborgs vattentorn. Intog middag på järnvägsrestaurangen. Avreste till Boden kl. 15.55 och ankommen dit ringde jag till motoringenjör Evert Persson men träffade honom inte. Så var den första dagen i juli slut.

Måndagen den 2 juli.

Källarmästare Leif Möller körde oss till Ing. 3 kl. 09.00. Evert Persson träffades och följde med till hotellet där vi drack kaffe. Persson gick efter sin bil och vi åkte med honom, varvid vi såg mycket vacker natur kring Boden. Vi såg bl. a. nöjesplatsen Kvarnholmen. Vi skildes kl. 13.00 och tackade ingenjören som sände hälsningar till sina föräldrar i Vollsjo.

Avresa skedde från Boden kl. 15.00 mot Stockholm över Älvsbyn - Jörn - Bräcke - Ljusdal - Gävle - Uppsala. Intog middag i restaurangvagnen. Soppa och fläskkaré. Allt prima och under god stämning. Ankom Stockholm tisdagen den 3 juli kl. 9.00 och inkvarterade oss i de beställda hotellrummen. Intog quicklunch. Åkte spårvagn till Skansen där vi åkte rulltrappa, 25 öre upp och

15 öre ner. Besåg de mångfaldiga djuren och allt annat däribland Ravlundagården. Allt beundrades. Intog middag på därvarande bar. Åkte tillbaka till staden. Besåg slottet - exteriörerna av gamla stan - Riksdagshuset - Börsen m.m. Skådade arbetet med tunnelbanan som skall gå fram 25 meter under strömmen. Kom fram till Stadshuset och beundrade alla sevärdheter, bl. a. de tolv tecknen i årets månader. Hamnade sedan vid Hötorget. Kom ner i underjordiska väntsalen till tunnelbanan som var mycket stort tilltagen och rymde alla möjliga affärer. Dagen avslutades med ett besök på en bar för att släcka törsten.

Onsdagen den 4 juli började med att vi kl. 08.00 drack kaffe med tillbehör. Vandrade runt Hötorget ibland allt möjligt av trädgårdsalster. Gick till stationen och köpte returbiljett till Västerhaninge kl. 11.00. Kom till pensionärshemmet och träffade fru Elise Karlsson. Åttioåring. Hon blev rörd av att se mig där. Vi drack kaffe tillsammans och talade om våra anhöriga var på sitt håll och vid avskedet utbyttes hälsningar som skulle utföras ordentligt. Hon var nöjd och klagade inte.

Anlände till Stockholm kl. 18.00. Kellis och Bo var ute och hälsade på bekanta. På ett papper var skrivet: kom in i morgon bitti.

En fröken som jag talade med på hotellet sade, att när skåningar kommer till Lappland trodde de att det inte fanns utan björnar på gatorna. När man tänker efter har jag inte på nio dagar träffat mer än en bekant person på hela resan, nämligen motoringenjör E. Persson från Vallarum. Men det går att vara och att trivas bland obekanta också.

Torsdag den 5 juli.

Efter lunch påbörjades resan kl. 10.00
över Norrköping - Linköping. Middag å res-
taurangvagnen. Makrill - fin servering -
bordssällskap med en lärarinna från Åhus
som var språksam och säkert en god repre-
sentant för sin kår.

Anlände till Vollsjo - allt väl.

Vid invigningsfesten av Kulturens Östarp
år 1926, det var sista gången Skånska Dra-
gonregementet i samlad skvadron red till
Ljungbyhed. Färden gick genom Östarp. Bi-
skop Billing som höll högtidsinvignings-
talet slutade med orden: O, Du härliga
Skåne.

Jag säger: O, Du härliga Sverige. Det av-
långa landet från Ystad till Haparanda
med så mycket skiftande natur. Allt detta
man inte kunnat drömma om.

DET TRÄD SKALL MAN VÖRDA -
UTI VARS SKUGGA MAN SITTER!

Vollsjo i juli 1956

SVEN OLSSON